

DENEYİM 1

Ergenlik çağlarına kadar hiç et yememiş biri olarak bu konuda ilk hatırladığım ve her aklıma geldiğinde korkup tiksiniemi sağlayan olayı 2 yaşında ve kurban bayramında yaşadım. Bunu tam olarak hatırlayamasam da kopuk kopuk kafamda canlanan kısmını, anneminde ufak hatırlatmaları ile aktarmak istiyorum.

2 yaşında idim ve dedemin ölümüne kadar her sene olduğu gibi kurban bayramını o yıl da köyümüzde geçiriyorduk. Bayram sabahı kim olduğunu hatırlayamadığım biri beni kucağına aldı ve bahçede açılmış bir çukurun yanına götürdü, çukurun etrafında dedemin ve amcalarımın olduğunu hatırlıyorum. Daha sonra biri ağıldan bir koç getirdi ve kuyunun dibine yatırdı. Bundan sonra hatırladığım tek şey boynu kesilmiş koyunu hırıltılı nefes alışları ve akan kanlar. O bayram kurban eti yediğimi veya yemediğimi hatırlamıyorum, ancak kendimi bilmeye başladığım dönemlerden sonra ne zaman et görsem bu pişmiş et dahi olsa aklımda ve gözümün önünde o bayramda gördüğüm kanlar, et parçaları ve dayanılmaz kötü bir koku gelmeye başladı. Şu an 24 yaşındayım. Nispeten et yemeğe başlamış olsam dahi hala et yemekleri ile aram yoktur ve et gördüğümde, hele ki, pişmemiş etse bu hemen o yaşadıklarım aklıma gelir.

DENEYİM 2

Oğlum henüz 2 yaşındaydı, bir kurban bayramının ilk günü ziyarete gittiğimiz akrabanın evinin bahçesinde kurban kesilecekti. Biz içeride odada oturuyorduk ve oğlumun görmesini hiç istemediğim için yanımda tutuyordum. Ancak onun akli eve girerken canlı gördüğü koyundaydı; dışarı çıkıp bakabilmek için olmadık numaralarını sergiliyordu. Babasına bıraktığım ve benim meşgul olduğum bir anda nasılsa kapıya çıkmış, "katil" diye bağıırıyordu. Tam kesme anına rast gelmişti. Erken konuşan ve yaşına göre kelime hazinesi geniş bir çocuktuk ama "Katil" kelimesini bilmesi ve yerinde kullanması hepimizi şaşırtmıştı. Uzun süre bir yandan katil diye bağıırıp, bir yandan ağladı. Hemen oradan kalkıp eve gelmek için yola çıktık ama yol boyunca da yerlerde kan izleri, kesik koyun ayakları görerek ağlamasını ve her defasında "katil, katil" demeyi sürdürdü.

Uzun süre uykusundan irkilerek ve ağlayarak uyandı. Şu anda 18 yaşında ve geçmişe ait hatırladığı en eski, ilk ve detaylarıyla canlı kalan anı bu. Kurban bayramlarından, kurban kesiminde hala nefret ediyor.

DENEYİM 3

Yaşım annemlerin söylediği yaş 2,5 ama ben olayı o kadar net hatırlıyorum ki, bu yaşta bir çocuk bunu hatırlayabilir mi bilmem.

Annem beni evde kilitleyip bahçede kesilen kurbanda yardıma gitmişti. Anahtarı da kurban kesilen bahçede bir ağacın üstüne asmış. Benden büyük olan arkadaşım ve de kardeşi birbirlerinin üstüne çıkarak anahtarı aldı ve beni evden çıkarttı. Ben kurbandan bir müddet önce almış ve beslemiş olduğumuz hayvanın kanlar içinde yatışını bugün gibi hatırlıyorum ama sonrasını hiç hatırlamıyorum.

Annem beni evde ateşler içinde “*niye kestiniz onu!*” diye bağırırken bulmuş ve yaşlı bir komşumuza ne yapalım diye sormuş. O da hemen bir parça et yedirmesini söylemiş. Annem et yedirmeye çalışırken ben “*niye kestiniz onu, ben yemem onda kan var!*” diye çığlıklar atıyordum ve bir hafta, on gün kadar kendime tam anlamıyla gelememişim. Tabii o günden sonra da hiç et yediremediler bana.

Benim babam çok otoriter, sert biridir. Beni zorladı bir süre et yemem için ama ben her zorladığında ateşlenip yataklara düştüm, tabii sonunda bırakmak zorunda kaldı. Öyle ki, et girmiş yemeğin suyundan bile yemezdim.

Daha sonra 30 yaşında devamlı kansızlık sıkıntısı çekmem sonucu hematolojiye gönderildim ve B12 anemisi olduğumu öğrendim. B12 anemisi genellikle ergenlik dönemine kadar et yememiş kişilerde vücudun depo oluşturamaması nedeniyle oluyormuş. Yani ergenlik dönemi sonuna kadar her çocuğun mutlaka kırmızı eti düzenli yemesi gerekliymiş. Dozu ilk başta her günle başlayan ve sonu ömür boyu her ay iğne olmakla devam eden bir tedavi uygulanıyor ama iğne olmak önemli değil, bu hastalığın sebep olduğu diğer şeyler daha korkunç. Erken bunama, unutkanlık vs. Ama internette tesadüfen öğrendiğime göre B12 anemisi ile hamilelik geçiren annelerin bebekleri eklemelerini kullanamıyormuş. Ben tedavimle kanımın normale dönüşmesinden hemen sonra hamile olduğum için çok mutlu oldum.

Sonuç olarak bir küçük hata benim geleceğimi nasıl etkiledi, daha neler göreceğim bilmiyorum. :(

DENEYİM 4

Bugün bile beni hâlâ etkileyen çocukluk travmamı, araştırmanız için, sizinle paylaşmak istedim. Annemin anlatımıyla aktaracağım; çünkü olayı hatırlamıyorum.

Eskişehir’de 3 yaşındayken kurban bayramı için ailemin aldığı koyunla bahçeli evimizde keyifli vakitler geçirmişim. O koyun bizimle yaklaşık bir hafta kalmış ve çocukça bir duygusal bağ kurmuşum. Kurban zamanı koyunu evimizin bahçesinde kesmişler ve içinden bir de yavrusu çıkmış, ölü tabii. Olaya tanık olmuşum. Günlerce ağladığımı söyler annem.

Ben bir vejeteryanım. Vejeteryan demiyelim ancak çok kere kırmızı ve beyaz et yemeyi denememe rağmen her seferinde midem kalkıyor ve kusarak geri çıkarıyorum. Yirmili yaşların başına kadar balık da yiyemiyordum. Psikoloji eğitimim sırasında çok kere bu konuyla ilgili çalışma yaptık... Eğitim için yurt dışına çıktığımda soya ve soyalı yemekler yedim, daha sonra az miktarda kırmızı et, tavuk yemeye başladım. 20 yaşımdan sonra balık yer oldum. Ancak 1 hafta önce çok sevdiğim teyzemin vefatıyla yeniden ... et yiyememeye başladım. Hayatım boyunca et yemediğim için bağışıklık sistemim hep zayıftı ve sürekli çeşitli hastalıklara yakalanıp durdum. Dinimiz gereği hayvanları öldürüyorsak bile en azından çocukların önünde yapmayalım.

DENEYİM 5

Kurban kesimi değil ama bir balık kesimine şahit olan oğlum hakkında yazacağım.

Yaklaşık 20 yıl önce oğlum 3,5 yaşındayken Marmaris'e tatile gitmiştik. Dere kenarında bir alabalık restoranında yemek yiyecektik. Girişte küçük bir balık havuzu vardı. İçinde hemen kepçeyle alınıp servise sunulacak büyük balıklar yüzüyordu. Yaklaşık sekiz on çocuk havuz çevresinde balıklarla oynuyorlardı. Ben de bir kaza olmasın diye oğlumun yanında ayrılamıyor onları gözlüyordum.

Bir görevli gelip kepçesini daldırdı ve dört beş balığı sudan çıkarıp yere attı. Çocuklar balıklarla birlikte sevinç içinde zıplıyorlardı.

Adam irice bir bıçağın sapı ile bir balığı tutup kafasına şiddetle vurdu! Sonra da karnını yarıp iç organlarını çıkarıp bekleyen kedilere savurdu. Çocuklar korkup bağırmaya başladığında adam ikinci balığı da haklamıştı.

Benim oğlum çığlık çığığa bağıyordu: "Neden ona vurdun o hiç bir şey yapmadı ki" diye ağlıyordu.

Diğer çocuklar da koro halinde bağırip ağlamaya başlamışlardı. Bütün anne ve babalar ne oluyor diye koşarak yanımıza geldiler. Herkes ağlayan çocuğunu teskin etmeye, bazıları bunun normal olduğunu söylerken bazıları da beni destekleyip "bu işi neden ulu orta yapıyorsunuz?" diye kızmaya başladılar.

Artık ne yemek yiyecek hal ne de iştah kalmıştı. Çocuğu alıp oradan çıktık. Uyuyana kadar sorular sordu. Sabaha kadar uykusunda sıçrayıp iç geçirdi.

Oğlum yıllarca hiçbir balığı yemedi. Balık gördüğü yerde hemen anlatmaya başlıyordu; "**Kafasına vuruyorlar, karnını kesiyorlar**". Hiç unutmadı ve neredeyse lise yıllarına kadar da balık yemedi. Bir daha hiçbir alabalık restoranına gitmedik.

Her kurban bayramında özellikle kurban kesilen yerlerden, hele de bahçelere bağlanan kurbanlıkları sevip de alışmasın diye hep uzak durduk.

... kesilen bir kurban değil balıktı. Ama etkisi yıllarca sürdü.